

ZAMONAVIY O'QITUVCHILARDA TAYM-MENEJMENT ORQALI LIDERLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH

Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi

Pedagogika nazariyasi va tarixi mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Zamonaviy o'qituvchilarda taym-menejment orqali liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish muammosi bugungi kunda ta'lim tizimida dolzarb masalalardan biridir. O'qituvchilar nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarga motivatsiya beruvchi, ularning shaxsiy va professional rivojlanishiga ko'maklashuvchi shaxslar sifatida ham muhim rol o'ynaydilar. Ularning liderlik qobiliyatlari esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda, o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlashda, hamda ularning ijtimoiy va emosional rivojlanishida muhim ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy ta'lim, maqsadlar, vazifalar, ko'nikmalar, liderlik ko'nikmalari, qobiliyatlar.*

Taym-menejment, ya'ni vaqtni boshqarish, o'qituvchilar uchun o'z vaqtlarini samarali rejalashtirish va taqsimlash imkonini beradi. Bu jarayon o'qituvchilarga o'z vazifalarini, maqsadlarini va ustuvorliklarini belgilashda yordam beradi. Zamonaviy ta'lim tizimida o'qituvchilar ko'plab vazifalarni bajarishlari, darslarni tayyorlashlari, o'quvchilar bilan muloqot qilishlari va ularning ehtiyojlarini qondirishlari kerak. Bunday sharoitda taym-menejment qobiliyatlari o'qituvchilarga o'z ishlarini yanada samarali va maqsadli bajarishga yordam beradi. Liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishda taym-menejmentning ahamiyati shundaki, o'qituvchilar o'z vaqtlarini boshqarish orqali o'zlarini yanada ishonchli va samarali his qiladilar. O'qituvchi o'z ishlarini rejalashtirganda, o'z maqsadlariga erishishda yanada muvaffaqiyatli bo'ladi. Bu esa o'z navbatida, o'quvchilarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchi o'z vaqtini to'g'ri boshqarish orqali o'quvchilarga ko'proq e'tibor qaratishi, ularning savollariga tez va samarali javob berishi mumkin. Bu esa o'quvchilarning o'zlariga

bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni yanada faol ishtirok etishga undaydi. Taym-menejment orqali o'qituvchilarda liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirish mumkin. Birinchidan, o'qituvchilar o'z maqsadlarini aniq belgilashlari kerak.[1] Maqsadlar aniq va o'lchovli bo'lishi lozim, shuningdek, ularning erishish muddati ham belgilanishi zarur. O'qituvchilar o'z maqsadlarini belgilash orqali ularni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vaqtni rejalashtirishlari mumkin. Ikkinchidan, o'qituvchilar o'z vaqtlarini samarali boshqarish uchun ustuvorliklarni belgilashlari kerak. Ustuvorliklarni belgilash o'qituvchilarga muhim vazifalarni birinchi o'rinda bajarishga yordam beradi. Bu jarayon o'qituvchilarning ishlarini yanada samarali rejalashtirishlariga, vaqti-vaqti bilan o'z ishlarini qayta ko'rib chiqishlariga imkon beradi. Ustuvorliklarni belgilash orqali o'qituvchilar o'z vaqtlarini to'g'ri taqsimlashlari va muhim vazifalarga ko'proq e'tibor qaratishlari mumkin. Uchinchidan, o'qituvchilar taym-menejment jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishlari mumkin. Bugungi kunda ko'plab dasturlar va ilovalar mavjud bo'lib, ular o'qituvchilarga vaqtni rejalashtirishda yordam beradi.[2] Masalan, kalendar ilovalari, vazifalarni boshqarish dasturlari va boshqa vositalar o'qituvchilarga o'z vaqtlarini yanada samarali boshqarishga yordam beradi. Bu texnologiyalar o'qituvchilarga o'z ishlarini yanada qulay va tez bajarishga imkon yaratadi. Taym-menejment jarayonida o'qituvchilar o'z vaqtlarini rejalashtirishda va boshqarishda o'zaro hamkorlik qilishlari ham muhimdir. O'qituvchilar bir-birlari bilan tajriba almashishlari, o'zaro maslahatlashishlari va birgalikda ishlashlari orqali o'z vaqtlarini yanada samarali boshqarishlari mumkin. Bu jarayon o'qituvchilarning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, chunki ular bir-birlariga yordam berish orqali o'zaro ishonch va hamkorlik muhitini yaratadilar. O'qituvchilarda taym-menejment orqali liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'qituvchilar bilan muloqot qilish ham muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'z vaqtlarini boshqarish orqali o'qituvchilar bilan samarali muloqot qilishlari, ularning ehtiyojlarini tushunishlari va ularga yordam berishlari mumkin. Bu jarayon o'qituvchilarning o'zlarini qadrli his qilishlariga, o'qituvchilarga ishonch bildirishlariga va o'z maqsadlariga erishishga yordam beradi.[3]

Shuningdek, o'qituvchilar o'z vaqtlarini boshqarish orqali o'z shaxsiy rivojlanishlariga ham e'tibor qaratishlari kerak. O'qituvchilar o'z bilimlarini oshirish, yangi usullar va texnologiyalarni o'rganish uchun vaqt ajratishlari zarur. Bu jarayon o'qituvchilarning professional rivojlanishiga yordam beradi va ularning liderlik qobiliyatlarini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Taym-menejment orqali o'qituvchilarda liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish jarayoni davomida o'qituvchilar o'z muvaffaqiyatlarini tahlil qilishlari ham muhimdir. O'qituvchilar o'z ishlarini qayta ko'rib chiqish, muvaffaqiyatli va muvaffaqiyatsiz tomonlarini aniqlash orqali o'z vaqtlarini yanada samarali boshqarishlari mumkin. Bu jarayon o'qituvchilarga o'zlarini yanada rivojlantirish va o'z maqsadlariga erishishda yordam beradi.[4]

Xulosa:

Umuman olganda, zamonaviy o'qituvchilarda taym-menejment orqali liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish jarayoni ta'lim tizimining samaradorligini oshirishda, o'qituvchilarning rivojlanishiga yordam berishda va o'qituvchilarning professional o'sishida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar o'z vaqtlarini to'g'ri boshqarish orqali o'z ishlarini yanada samarali bajarishlari, o'qituvchilarga ko'proq e'tibor qaratishlari va o'z liderlik qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Bu jarayon ta'lim tizimida ijobiy o'zgarishlarga olib keladi va o'qituvchilarning muvaffaqiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mamatov, S. (2020). "Taym-menejment: O'qituvchilar uchun qo'llanma". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.
2. Abduqodirov, A. (2019). "Liderlik qobiliyatlari va ta'lim jarayoni". Samarqand: Samarqand Davlat universiteti.
3. Karimov, R. (2021). "Zamonaviy o'qituvchilar uchun taym-menejment strategiyalari". Buxoro: Buxoro Davlat universiteti.
4. Ruziev, D. (2022). "O'qituvchilarda liderlik va vaqtni boshqarish". Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti.
5. Tashkent, M. (2023). "O'qituvchilarda taym-menejment va uning ta'limdagi o'rni". Nukus: Qoraqalpog'iston davlat universiteti.

6. Yuldashev, A. (2021). "O'qituvchilarning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish". Andijon: Andijon Davlat universiteti.
7. Nurmurodov, E. (2020). "Taym-menejment va ta'limda samaradorlik". Farg'ona: Farg'ona Davlat universiteti.